

Cultuurvisie Culemborg
Cultuur voor iedereen

Culemborg

Inhoud

Voorwoord 5
1 Inleiding 7
2 Wat vindt de stad? 9
3 Wat weten we? 15
4 Relatie met andere beleidsplannen 16
4.1 Visie Kunst en Cultuur in Culemborg 2014 16
4.2 Stadsvisie Culemborg 16
4.3 Binnenstadsvisie Culemborg 17
4.4 Evenementenbeleid 17
4.5 Horecabeleid 18
4.6 Subsidiebeleid 18
4.7 Kerkenvisie 18
4.8 Speelruimteplan – spelen met speelruimte 18
4.9 Kansrijk opgroeien 0-12 jaar 18
4.10 Provinciaal beleid 18
4.11 Rijksbeleid 19
5 Wat willen we bereiken? / De nieuwe cultuurvisie 20
5.1 Doel van cultuurbeleid 20
5.2 Maatschappelijke effecten 20
5.3 Basisinfrastructuur 20
5.4 Speerpunten voor het cultuurbeleid de komende jaren 22
5.5 Corona en het effect op cultuur 27
5.6 Uitvoeringsagenda 27
6 Bijlage 1 Geraadpleegde bronnen 28

Voorwoord

Kunst en cultuur zijn voor iedereen belangrijk. Of je nu op hoog niveau viool speelt of de hele dag naar de hitlijsten op Spotify luistert. Of je nu hiphop leuk vindt of klassiek ballet. Of je nu je creativiteit kwijt kunt met streetart of bij een schildercursus. Kunst en cultuur maken onderdeel uit van ieders leven. Maar kunst en cultuur hebben wel voor iedereen een andere betekenis. Voor de een is het noodzakelijke zuurstof. Een wezenlijk onderdeel van het bestaan. Voor de ander is het de kers op de taart, een fijne hobby of een leuk tijdverdrijf. Maar in beide gevallen onmisbaar. Zonder kunst en cultuur zou het leven saai zijn.

Kunst en cultuur hebben niet alleen voor het individu een betekenis. Ook de samenleving als geheel profiteert ervan. Een gemeente met een rijk cultureel aanbod is aantrekkelijker om te wonen en te ondernemen. Kunstenaars brengen creativiteit met zich mee die noodzakelijk is voor vernieuwing. En kunst en cultuur verbindt mensen. Samen muziek of theater maken. Samen genieten van een mooie uitvoering. Samen naar een interessant museum gaan. Dat versterkt de onderlinge band tussen inwoners.

Culemborg mag zich rijk rekenen met het culturele aanbod. We beschikken over verschillende locaties waar het culturele aanbod tot zijn recht komt. Heel veel mensen maken samen muziek en er zijn veel initiatieven om tot mooie voorstellingen te komen. Wat kan de gemeente daar nog aan bijdragen? Deze cultuurvisie geeft daar richting aan. Ik zie het als een belangrijke taak voor de gemeente om voorwaarden te scheppen, zodat cultuurmakers met een mooi aanbod kunnen komen. Dan gaat het om geld, ruimte en ondersteuning bij de samenwerking tussen verschillende partijen. Het in 2015 opgerichte Cultuurfonds Culemborg is daar een mooi voorbeeld van. En ik zie het als taak van de gemeente om iedere Culemborger in de gelegenheid te stellen om mee te doen met het culturele aanbod en om zelf initiatief te nemen. Voor de een is dat gemakkelijk. Omdat die van huis uit de bagage heeft meegekregen. Voor de ander vraagt dat om meer inspanning om aansluiting te vinden.

Deze cultuurvisie bouwt voort op de cultuurvisie die in 2014 is gemaakt. Het stuk is tot stand gekomen op basis van vele gesprekken met betrokkenen uit de stad, een fysieke bijeenkomst op 1,5 meter afstand en schriftelijke reacties op concepten. Ook in de uitwerking van deze visie zoeken we vanuit de gemeente de samenwerking op. De culturele sector staat door de corona-crisis onder grote druk. Veel cultuurmakers hebben het moeilijk. Ik hoop dat we met creativiteit, doorzettingsvermogen en goede samenwerking, de belangrijke functie van kunst en cultuur voor onze samenleving kunnen vasthouden. Want cultuur is voor iedereen.

Joost Reus
Wethouder Cultuur
Oktober 2020

1 Inleiding

Aanleiding
De gemeenteraad heeft opdracht gegeven om de huidige cultuurvisie te actualiseren en daarin scherper met elkaar te definiëren wat het belang is van cultuur, wat er goed gaat in de stad en wat beter kan. De herijkte cultuurvisie helpt bij het stellen van prioriteiten. Het geeft een beeld van de huidige situatie en de gewenste situatie. Omdat we te maken hebben met financiële tekorten bij de gemeente, is het des te belangrijker om deze vragen en antwoorden goed in beeld te brengen.

In de programmabegroting 2020-2023 zijn op het gebied van cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie de volgende prestaties opgenomen:

1. We stellen in 2020 een cultuurvisie vast, waarbij we de randvoorwaarden voor een sterke cultuursector willen versterken en een gevarieerd cultuuraanbod willen vormgeven
2. We stimuleren jongeren om hun creatieve talenten te ontwikkelen en zo een bijdrage te leveren aan de samenleving
3. Binnen het sociaal domein zetten we kunst en cultuur in als middel om basisvaardigheden van kwetsbare inwoners te versterken
4. We gaan door met de samenwerking met het Cultuurfonds Culemborg en Kunst Educatie Culemborg

Burgerparticipatie
Om een goed beeld te krijgen van de huidige situatie, wensen en verbeterpunten hebben we de hele culturele sector uitgenodigd om hierover door te praten. Ook andere geïnteresseerden zijn uitgenodigd om hieraan mee te doen. Wethouder Joost Reus voerde uiteindelijk 10 gesprekken met alle geïnteresseerden. Door de Coronacrisis hebben we voor de laatste gesprekken ook gebruik gemaakt van digitale input. De resultaten van deze gesprekken staan in hoofdstuk 2. Het concept van de cultuurvisie hebben we tijdens een fysiek stadsgesprek gepresenteerd. Bij de totstandkoming van deze visie zijn veel partijen betrokken zoals vertegenwoordigers van culturele instellingen, evenementen, verenigingen, kerken, cultuureducatie, sociaal domein en geïnteresseerde inwoners.

Nieuwe cultuurvisie
Met alle opgehaalde informatie is er een nieuwe visie geformuleerd, gevat in een doel en maatschappelijke effecten. Dit doel en deze effecten zijn vertaald in vijf speerpunten. Ieder speerpunt voorziet in een aantal denkrichtingen die op een later tijdstip uitgewerkt worden in een uitvoeringsagenda. De visie, speerpunten en denkrichtingen vindt u in hoofdstuk 5.

Definitie cultuur en kunst
Er bestaan veel definities van cultuur. Wij gebruiken voor deze visie:

Cultuur is de verzameling van alle activiteiten die een product zijn van creatieve menselijke uitingen. Zoals: schilderen, tekenen, fotografie, beeldhouwen, interactieve media, theater, muziek en zang, dans, film, bouwkunde of architectuur, cultureel erfgoed, literatuur en poëzie.

Leeswijzer
In deze visie schetsen we de kaders voor het cultuurbeleid aan de hand van de volgende indeling:

Achtergrondinformatie

Wat vindt de stad?	hoofdstuk 2
Wat weten we?	hoofdstuk 3
Relatie met andere beleidsplannen	hoofdstuk 4

Visiedeel
Wat willen we bereiken? hoofdstuk 5

Aanvullende informatie
Bijlage hoofdstuk 6

Foto: Lek Art

2 Wat vindt de stad?

Om een goed beeld te krijgen van de mening van het culturele veld en van onze cultuur minnende inwoners hebben we gesprekken gevoerd aan de hand van onderstaande vijf vragen.
Dit hoofdstuk geeft een overzicht van alles wat er is opgehaald in de stad. Deze rijke opbrengst gebruikten we om de visie verder inhoud te geven en om te bezien waar de verbeterpunten zitten ten opzichte van de huidige situatie. Let wel: in dit hoofdstuk is onze visie nog niet meegenomen. Alle in dit hoofdstuk benoemde punten zijn een weergave van de gesprekken. De visie kunt u lezen in hoofdstuk 5 met als titel: Wat willen we bereiken?

A. Wat is het belang van cultuur? Wat zijn relevante maatschappelijke ontwikkelingen waar cultuur een bijdrage aan kan leveren?

Middel om te verbinden
Cultuur brengt mensen samen, geeft mensen informatie en inzicht in andere zaken dan het dagelijks leven, laat mensen genieten en ontspannen en kan verbinden. Dat verbinden is belangrijk in deze tijd van individualisering en polarisatie. Het is een manier om jezelf te uiten en om ontsporing te voorkomen. Het is een andersoortige verbintenis dan normaal; mensen zijn bezig met hun passie. Iedereen kan deelnemen aan kunst en cultuur, er is voor elk wat wils. Voor nieuwe inwoners is cultuur een toegangspoort om in stad te integreren. Cultuur kan zorgen voor individuele verbinding. Het kan ook zorgen voor een versterking van de identiteit van de verschillende groepen. Cultuur vertelt ons wie wij zijn en wie de ander is. Het helpt ons om onszelf en de ander te begrijpen. Het mooie van cultuur is dat het in vele vormen bestaat en heel breed is. Niet alleen herkenbare zaken als muziek, theater, musea, literatuur. Maar ook eten, (religieuze) rituelen, sport etc. Cultuur zit in ieder mens. Het is grenzeloos en inclusief.

Vestigingsklimaat
Cultuur is van levensbelang voor onze stad en onze burgers. Een variëteit aan culturele activiteiten en aan zichtbare en tastbare culturele erfenis draagt wezenlijk bij aan de aantrekkelijkheid van het leefklimaat en ook het economisch klimaat van de stad. Het blijkt dat cultuur een belangrijke voorwaarde is om ergens te willen wonen. Het is belangrijk voor je vestigingsklimaat. Zo blijkt ook uit het artikel ‘Huizen voor de hoofdprijs in snoeppot Culemborg’ in het Utrechts Nieuwsblad van 27 februari 2020. Amsterdammers verhuizen naar Culemborg: “die ontdekken dat ze met openbaar vervoer in een uur op hun werk zijn en zien ook dat Culemborg op cultureel gebied een levendige stad is. Voor dit soort kopers is het hier een snoeppot”. Een rijk cultuuraanbod is dan ook een belangrijk middel om Culemborg op de kaart te zetten voor een dagje weg of als interessante levendige woonplaats.

Bijdrage aan maatschappelijke opgaven
We leven ook in Culemborg met verschillende culturen samen. Het verdiepen in elkaars cultuur kan helpen om onbegrip weg te nemen en de verbinding te vergroten. Cultuur kan bijdragen aan deze verbinding. Met behulp van cultuur kun je maatschappelijke opgaven op een andere manier bekijken en naar alle waarschijnlijkheid veel bereiken. Voorbeelden van maatschappelijke opgaven zijn laaggeletterdheid, het vinden van verbinding in wijken waar de sociale cohesie minder is, verhogen van participatie, een inclusieve samenleving, tegengaan van polarisatie, eenzame ouderen.
Door middel van cultuur kun je moeilijke thema’s laagdrempeliger bespreekbaar maken. Je kunt verschillende bevolkingsgroepen op een andere, wellicht minder bedreigende manier met elkaar in contact brengen op een positieve manier in plaats van met een probleemgerichte aanpak.

Effecten van cultuur
Het is wetenschappelijk aangetoond dat muziek en andere cultuuruitingen de hersenhelften in balans brengt, het creatieve vermogen stimuleert en zelfstandigheid en mondigheid bevordert. Daarnaast is het een zeer vruchtbare voedingsbodem voor sociaal gedrag en goede samenwerking. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt bovendien dat kunst een beroep doet op creativiteit en daarin uniek is. Dat is onderzocht bij grote groepen mensen. Het gaat bij het maken van kunst om een unieke combinatie van rust, het werken aan ideeën, sociaal of alleen bezig zijn. Ergens in opgaan, in combinatie met je emotioneel voelen. Met niet alleen blij of verdrietig zijn maar juist ook met die andere emoties. De trots die je voelt als je iets hebt gemaakt.
Cultuur bevordert het zelf reflecterend vermogen van het individu en de maatschappij. Als jonge mensen hierin opgeleid en begeleid worden, dan levert cultuureducatie een enorm waardevolle bijdrage aan een zichzelf regulerende samenleving. Jonge mensen leren via cultuur contact te maken met hun gevoelsleven en zich hierin te uiten. Willen we een thermometer voor wat er in de samenleving speelt, dan is cultuur hierin een onmisbare schakel. Met cultuur versterk je bovendien de 21e -eeuwse vaardigheden die nu zo belangrijk zijn in het onderwijs. Cultuur draagt bij aan het beleven van betekenisvolle momenten in iemands leven. Het raakt aan zingeving en aan stilstaan bij wat echt belangrijk is, voor jezelf, je naasten, voor je omgeving.

Tot slot: mooie uitspraken over het belang van kunst en cultuur

- Cultuur kleurt het leven
- Het verschoont/ vitaliseert je hersenen
- Cultuur is ónmisbaar. Zonder cultuur is het doods

B. Wat gaat er goed in Culemborg op het gebied van cultuur?

Culemborg is een stad waar heel veel initiatieven zijn op het gebied van cultuur. Er is een grote inzet van inwoners om allerlei initiatieven van de grond te krijgen en tot een succes te maken. Er is een aantal grote evenementen waarmee Culemborg zich op de kaart zet. De diversiteit is groot. In de omgeving wordt Culemborg gezien als een van de grotere culturele trekpleisters.
Er zijn veel activiteiten die georganiseerd worden door o.a. De Gelderlandfabriek, Theater de Fransche School, het Elisabeth Weeshuismuseum, de bibliotheek, de Roos van Culemborg, Werk aan het Spoel en door evenementenorganisatoren.
Er zijn voldoende bruikbare locaties in onze stad zoals de diverse podia, maar ook de kerken die hun deuren wijd openzetten voor culturele activiteiten.
Op het gebied van kunsteducatie beschikt Culemborg over een goed werkend KEC (Kunst Educatie Culemborg) en een Brede School Organisatie die zeer veel kinderen bereikt.
Het Cultuurfonds Culemborg (CFC) functioneert goed, de onafhankelijkheid van de stichting werkt goed, er worden duidelijke criteria gehanteerd. Het is bijzonder dat er zo'n goed werkend fonds is in onze stad. Het draagt bij aan een rijk aanbod van culturele activiteiten.
Culemborg heeft veel te bieden op het gebied van cultuur: er is niet alleen een breed aanbod aan kunstlessen, maar ook podiumkunsten zoals optredens, theatervoorstellingen, evenementen en tentoonstellingen zijn ruimschoots aanwezig in Culemborg.

C. Wat kan er beter in Culemborg op het gebied van cultuur?

"Samenwerken is bestuurlijke jazz: iemand begint, ander haakt aan. Je voelt elkaar aan en niemand is de baas"

Samenwerking
Op het gebied van samenwerken valt er nog heel wat te verbeteren. Er zijn nu te veel partijen die elkaar soms ook in de wielen rijden. Dit gebeurt op meerdere vlakken: zelfde doelgroep, zelfde datum, onderscheid tussen activiteiten of evenementen die gratis zijn tegenover activiteiten waar voor betaald moet worden. Er is onvoldoende contact tussen de verschillende culturen met als gevolg dat er onvoldoende wordt samengewerkt. De kerken in de binnenstad zouden graag meer hun deuren willen openen voor culturele activiteiten en staan open voor een betere samenwerking. Het is erg lastig om zorg en cultuur bij elkaar te krijgen omdat beiden een andere opdracht hebben. Welzijn heeft een specifieke opdracht; cultuur niet.
Samenwerking tussen cultuur en andere sectoren is nog oppervlakkig. Het gaat snel over kunstuitingen inzetten voor kwetsbare groepen en om meer/ander publiek naar kunst/cultuur te krijgen. Er is meer van elkaar te leren.

Een verdergaande samenwerking zou kunnen leiden tot kennisdeling, een gezamenlijke ruimte waar zaken staan die iedereen kan gebruiken bv. vlaggenmasten, vleugel etc. Op die manier hoeft niet iedereen alles zelf aan te schaffen. Bij deze vorm van verdergaande samenwerking heb je wel een kartrekker nodig die dit aanstuurt en coördineert.
Een betere samenwerking zou volgens diverse deelnemers aan de gesprekken extra gestimuleerd kunnen worden door meer subsidie te verstrekken bij een goede samenwerking.
Samenwerken staat of valt door goede afstemming met elkaar.

"Regisseren is anderen laten stralen"

Afstemming
Er is veel winst te behalen door een betere afstemming.
Nu is er veel van hetzelfde voor dezelfde doelgroep. Het zou goed zijn als er minder overlap in type activiteiten zou zijn dan nu het geval is. De vraag is of de jeugd wel goed bereikt wordt. Ook zou het goed zijn als de diversiteit van de bevolking beter tot uiting zou komen. Een betere planning en daardoor een betere spreiding van de activiteiten zou fijn zijn. Het plannen in gezamenlijkheid en verder vooruit kijken naar grote thema's zoals bv. 75 jaar vrijheid zou zorgen voor meer kwaliteit en minder versnippering. Vanuit de culturele sector is er behoefte aan een sparringpartner voor de sector. Dit zou iemand moeten zijn die kunstenaars kan faciliteren op gebieden waar ze zelf niet goed in zijn, bv met het opstellen van een projectplan en begroting waarmee subsidie aangevraagd kan worden. Een idee dat geopperd werd om te komen tot betere afstemming is om één professionele organisatie voor de professionele podia te hebben en een cultuurfonds dat ook een informatiepunt en wellicht een soort fysiek – digitaal ontmoetingspunt kan worden.

Communicatie
Op gebied van communicatie is er nog veel winst te behalen.
Het is belangrijk dat er een goede evenementenkalender is. Hier moet goede coördinatie op zitten. Dit gebeurt nu via Culemborg Klopt. Het zou goed zijn als Culemborg Klopt en Cultuurfonds Culemborg een goede samenwerking zouden hebben op dit gebied omdat er veel data te halen zijn uit alle aanvragen die binnenkomen bij CFC.

Het feit dat er geen posters of folders neergelegd mogen worden bij het TIP in het oude stadhuis werkt ontmoedigend voor mensen uit de culturele sector. Er zijn steeds minder plekken waar een folder neergelegd kan worden. Daarnaast zijn er weinig mogelijkheden om tegen een kleine prijs cursusaanbod aan te bieden. De achteruitgang van de Culemborgse Courant wordt ook als een groot minpunt gezien op het vlak van goede communicatiemogelijkheden.
De digiborden voldoen niet. Digitale posters voor de digiborden zouden een mooie oplossing zijn. Het is de moeite waard om uit te zoeken of leerlingen van de VO-scholen digitale affiches zouden kunnen maken voor die clubs die hier te weinig geld voor hebben. Zo snijdt het mes aan twee kanten: zinvolle opdrachten voor de leerlingen en mooie, bruikbare producten voor de cultuursector. Een cultuurladder of uitfolder zou ook een goed middel kunnen zijn om te komen tot betere communicatie.

Aandachtspunten
De deelnemers in de gesprekken brachten de volgende aandachtspunten naar voren:

De *Stadsvisie* moet nog nader worden uitgewerkt. Hieruit moet de identiteit van Culemborg te halen zijn. Waar staat Culemborg voor? Wat is belangrijk de komende tien jaar voor Culemborg? Wat wil je bereiken? Deel dat vervolgens met de stad. Als dit duidelijker gedefinieerd wordt, kunnen de culturele instellingen zich ook beter profileren.

Het *Huis van de Stad* functioneert niet als zodanig. De huurprijzen zijn te hoog voor veel partijen waardoor dit Huis van de Stad veel te weinig gebruikt wordt door de stad.

Het *Cultuurfonds* zou op een aantal punten beter kunnen functioneren. Maak het bv mogelijk om met meerjarenplanningen te werken. Het fonds zou zich pro-actiever kunnen opstellen en partijen bij elkaar kunnen brengen. Talentontwikkeling zou kunnen plaatsvinden vanuit CFC.

Nieuwe ideeën
Er zijn diverse nieuwe ideeën geopperd tijdens de gesprekken. Hieronder een korte opsomming:

- Er liggen veel kansen op het gebied van verbinding maken tussen diverse doelgroepen, zoals nieuwkomers en groepen met verschillende etnische achtergronden. Cultuur beleven zoals het samen maken van muziek, theater, beeldend materiaal of dans is een prachtig middel voor het bevorderen van sociale cohesie. Betrek ook doelgroepen bij cultuur die niet vanzelfsprekend met cultuur in aanraking komen. Denk aan NT2-ers, statushouders, laagopgeleide NT1-ers.

- Laat scholen kunst, bv in de vorm van muziek, verankeren in hun lesprogramma en laat ze daarbij gebruik maken van de cultuuraanbieders in Culemborg.

- Pandeigenaren zouden flexibeler om moeten gaan met hun leegstaande panden door bv tijdelijke activiteiten toe te staan. Dat gebeurt nu niet omdat de eigenaar hoopt dat er snel weer een invulling voor zijn pand zal zijn.

- Er is geen plek voor jongerencultuur (de Gelderlandfabriek heeft het een beetje)

D. Wat is er nodig om maatschappelijke effecten van cultuur te bereiken?

Goede randvoorwaarden
Het is noodzakelijk dat randvoorwaarden als subsidieafspraken en locatiegebruik op een robuuste manier blijven voortbestaan. Ook op langere termijn zodat cultuuraanbieders niet alleen fulltime bezig hoeven te zijn met overleven en fondsen werven. In zo'n stabiele omgeving bereik je een maximum van creativiteit en interactie met de maatschappij.
Zet Culemborg als kwaliteitsstad in de markt ook op het gebied van cultuur. Het hoeft niet alleen te gaan over amateurkunst en vrijwilligheid. Cultuur mag ook geld kosten; mag ook professioneel zijn. Het zou daarbij goed zijn voor de stad als het een broedplaats is en blijft.

Bereiken van kwetsbare doelgroepen
Een goede samenwerking tussen partijen die thuis zijn in cultuur, die de creativiteit en het netwerk hebben van kunstenaars en aan de andere kant welzijn en vrijwilligersorganisaties, die contact hebben met de kwetsbare doelgroepen is hierbij cruciaal.
Er zou experimenteerruimte én goede samenwerking tussen sectoren moeten zijn, waarbij je kunst toevoegt als iets nieuws. Je kunt groepen mensen dan op een andere manier gaan bevragen over een bepaald thema met behulp van een kunstenaar samen met een sociaal werker. Je zult dan tot andere uitkomsten komen en problemen zouden op een creatieve manier kunnen worden opgelost.
Wat je aanbiedt moet laagdrempelig zijn, zeker als activiteiten mensen moeten verbinden of iets willen leren. Bovendien is het van belang dat er gezorgd wordt voor verbinding van jong en oud en van verschillende achtergronden. De kerken kunnen goed ingezet worden als het gaat om sociale cohesie en verbinding tussen bewoners van de stad. Kerken kunnen een rol spelen op het gebied van zingeving en ontmoeting en de kerkgebouwen als ruimten voor rust en stilte.

Jeugd en jongeren bereiken
Het zou goed zijn om een goede basis neer te leggen voor cultuur en te investeren in jeugd en jongeren. Om dit te bereiken moet er voldoende aanbod op de scholen zijn zodat kinderen met verschillende takken van cultuur in aanraking komen en hierover enthousiast worden. Hierbij is het belangrijk om te kijken naar de besteding van eigen financiële middelen van de scholen. Aandacht besteden aan cultuur in het onderwijs zorgt ervoor dat het normaal wordt.
Om kunst voor jongeren te creëren is een geschikte plek (bv een plek waar jongeren al naartoe komen) nodig plus een initiator. Door middel van kunst en cultuur kun je ook werken aan vaardigheden zoals bijvoorbeeld op tijd komen. Er moet worden aangesloten bij de doelgroep jongeren via het juiste medium. Zo zouden leerlingen van de VO scholen bijvoorbeeld digitale affiches kunnen maken voor die clubs die hier te weinig geld voor hebben (zie ook onder communicatie bij onderdeel C).

E. Wat is absoluut nodig om cultuur te laten floreren?

Naast zaken als een goede basisinfrastructuur, voldoende ruimtes, voldoende middelen, samenwerking, de juiste kennis en een geschikt aanbod voor zoveel mogelijk doelgroepen springen een aantal zaken eruit.
Het zou een grote meerwaarde hebben als thema's in gezamenlijkheid en vroegtijdig benoemd worden. Maak een doordacht plan dat door meerdere partijen gedragen wordt. Zorg daarbij voor een planner die alles coördineert en die ervoor zorgt dat er érgens zichtbaar is wat er allemaal te doen is in Culemborg. Zorg voor diversiteit in je plan. Er zijn verschillende opties nodig om verschillende mensen te prikkelen en aan te spreken. Het vergt voldoende overleg en samenwerking tussen de verschillende cultuuraanbieders. Er is een basis nodig met professionals. Vrijwilligers zijn een erg belangrijke en welkome aanvulling in de culturele sector, maar je kunt het niet alleen op vrijwilligers laten drijven.

Soms is een lange adem nodig als een initiatief meer tijd nodig heeft om te rijpen (bv de schoolorkesten).

Het Cultuurfonds Culemborg is een gewaardeerd fonds waarmee vele initiatieven mede tot stand gebracht worden. Het Cultuurfonds Culemborg is dan ook zeker in de toekomst nodig om cultuur te laten floreren in Culemborg. Er zijn echter ook kritische geluiden over het Cultuurfonds Culemborg. Diverse partijen pleiten voor een minder traditionele manier van werken zodat er meer ruimte ontstaat voor een creatief proces wat niet altijd meteen in één plan in één jaar te vatten is.
Diverse deelnemers aan de gesprekken zijn van mening dat CFC zich beter zou kunnen profileren, pro-actiever zou kunnen opereren. Deze mensen zouden graag zien dat CFC in de toekomst bv een plan initieert en probeert om hier partijen bij te betrekken. Daarnaast vindt deze groep dat CFC een bepaald bedrag zou kunnen reserveren voor een grensverleggend initiatief dat tegelijkertijd een uitdaging voor de stad is. Om iets bijzonders toe te voegen aan het culturele aanbod zou CFC een aantal gekke initiatieven kunnen financieren, aldus deze deelnemers.
Een andere deelnemer bracht als plan naar voren dat CFC zou kunnen gaan werken met knippunten voor verenigingen ter waarde van bv 50 euro in te zetten om de huur van locaties te betalen. Je stimuleert clubs dan om in deze locaties hun optredens te verzorgen. Op die manier kunnen clubs ook dingen doen die niet door CFC gehonoreerd worden, aldus deze deelnemer.

Er zijn verschillende suggesties gedaan om financiën beschikbaar te stellen voor cultuur.

Foto: Gelderlandfabriek

3 Wat weten we?

4 Relatie met andere beleidsplannen

De cultuurvisie ondersteunt en/of versterkt andere beleidsvelden zoals de versterking van de binnenstad, de stadsvisie, recreatie en toerisme, evenementen, horeca, detailhandel, onderwijs en heeft daarmee een randvoorwaardelijke functie. We stemmen binnen de gemeente Culemborg de verschillende beleidsplannen goed op elkaar af. De belangrijkste beleidsplannen waarmee deze cultuurvisie een link heeft, worden hierbij kort toegelicht. Cultuurhistorie komt aan bod in de kerkenvisie en in het erfgoedbeleid die beiden nog niet zijn afgerond.

4.1 Visie Kunst en Cultuur in Culemborg 2014

Deze nieuwe cultuurvisie is een update van de Visie Kunst en Cultuur in Culemborg uit 2014.
De beleidsuitgangspunten in de visie uit 2014 zijn:

- Participatie in kunst en cultuur
  Het streven hierbij is om alle inwoners van Culemborg deel te laten nemen aan een mix van klein- en grootschalige, gratis en betaalde culturele activiteiten.
- Maatschappelijke verantwoordelijkheid en gedeeld eigenaarschap
  Er wordt gestreefd om de belangen op basis van samenwerking en gelijkwaardigheid aan te spreken en in te zetten voor het behouden van en verder ontwikkelen van kunst en cultuur in Culemborg.
- Aanbod en randvoorwaarden
  Er wordt gestreefd naar kwalitatieve en kwantitatieve versterking van het culturele aanbod door de volgende randvoorwaarden:
  - Stimuleren van samenwerking
  - Meer afstemming van aanbod qua tijd en plaats
  - Ontwikkelen van een culturele vrijwilligerspool
  - Streven naar gemeenschappelijke facilitaire ondersteuning
  - Ruimte voor (nieuwe) evenementen
  - Accommodaties in evenwicht met aantal, omvang en aard van de culturele activiteiten
  - Bijzondere locaties en kunstobjecten in de stad
- Faciliteren
  Gemeente Culemborg bevordert een goede basisinfrastructuur en stelt het Cultuurfonds in.
- Marketing en communicatie
  Een professioneel kunst en cultuur marketing- en communicatieplan zou meerwaarde hebben.

Deze beleidsuitgangspunten zijn allen nog actueel en komen terug in deze herijkte cultuurvisie.

4.2 Stadsvisie Culemborg

Culemborg wordt omschreven als betrokken, eigengereid, initiatiefrijk, nieuwsgierig en open voor vernieuwing. Culemborg is Nederland in het klein. Culemborg doet het “op onze eigen manier”. Culemborg is gewoon bijzonder én bijzonder gewoon.
De begrippen meervoudig duurzaam, verbindend en proeftuin zijn belangrijke pijlers in de stadsvisie.

In de Stadsvisie Culemborg wordt cultuur vaak genoemd als belangrijke waarde voor Culemborg. Om de stadsvisie te realiseren is een Culemborgs kompas ontwikkeld. Een kompas dat inzicht biedt in waar de stad vandaan komt en waar ze naartoe wilt. Op het gebied van cultuur valt het volgende te lezen in dit kompas:

- Culemborg is een broedplaats waar veel initiatief wordt ontplooid rond maatschappelijke thema's zoals duurzaamheid, verenigingsleven en cultuur.
- In cultureel opzicht kent de stad een rijk aanbod. Toch kan het heel stil zijn in de stad. De levendigheid in het centrum wordt vaak gemist. Dit contrast is opvallend. Zoveel initiatief, zoveel behoefte aan levendigheid, experiment, ondernemerschap, ontmoeting, zoveel kenmerken en vraagstukken van een grote stad, en toch kan Culemborg een slaperig en stil stadje zijn. Waardoor stopt het 'stromen'? Bottlenecks zitten hem in het ontbreken van een gedeelde focus en samenwerking. Wellicht tussen initiatiefnemers onderling en ook tussen initiatiefnemers en de gemeente.

4.3 Binnenstadsvisie Culemborg

Culemborg wil een aantrekkelijke plaats zijn voor haar inwoners en bezoekers: een aantrekkelijke, bereikbare binnenstad met voldoende aanbod aan winkels. De binnenstad als koopcentrum is hiervoor de basis. We willen te boek staan als een gastvrij en actief koopcentrum met een fraai historisch en vitaal centrum waar gezellige horeca is en veel activiteiten worden georganiseerd. We willen bekend staan als de meest aantrekkelijke binnenstad van de regio. Maar veel belangrijker voor de bezoeker wordt beleving en vertier. Daarvoor is meer nodig. Namelijk het centrum verlevendigen en gezelliger maken. Mogelijkheden voor o.a. daghoreca, restaurants, terrassen en evenementen dienen te worden verruimd. Regels zullen daarvoor aangepast moeten worden.
Maar Culemborg wil nog meer. We willen met creatieve mensen experimenten aangaan. Kunst en cultuur verbinden een breed geschakeerd publiek. Zij dragen bij aan de levendigheid van de binnenstad, vormen een trekpleister voor toeristen en dragen bij aan de beleving van de stad. Het is daarvoor belangrijk dat de binnenstad aanvoelt als centrum van de stad, als dé ontmoetingsplek en heeft daarmee ook aantrekkingskracht op de jeugd. Ook moet de binnenstad nog veel meer een platform zijn voor cultuur. We willen meer evenementen de ruimte geven en zorgen voor passender regelgeving voor organisatoren. Evenementen moeten we nog integraler aanpakken door cultuur, toerisme, horeca, winkeliers en gemeente hierin beter met elkaar te verbinden en de krachten te bundelen.

Voor de binnenstad zijn culturele uitingen en vernieuwende culturele ideeën belangrijk. Zichtbaarheid, publieksbereik en cultuureducatie vragen om samenwerking tussen culturele organisaties, cultureel ondernemerschap en verbinding met andere sectoren. Tussen de culturele organisaties en de vele losse initiatieven is een bundeling van krachten nodig.

Cultuur is een uitstekend middel dat kan dienen als economische spin off. Cultuur en toerisme zijn om die reden nauw verweven met elkaar.

4.4 Evenementenbeleid

De cultuurvisie heeft een duidelijke link met het evenementenbeleid. Evenementen zijn belangrijke middelen om mensen in aanraking te brengen met cultuur. Evenementen geven levendigheid aan de binnenstad en werken in die zin mee aan een aantrekkelijke binnenstad. De nadere uitwerking van het evenementenbeleid moet goed afgestemd worden met de doelen en acties uit deze cultuurvisie. Zo wordt in beide beleidsplannen gesproken over een andere vorm van subsidieverstrekking en over samenwerking en afstemming tussen de actoren. Tevens is het actiepunt monitoring en evaluatie voor beide beleidsterreinen van belang.

4.5 Horecabeleid

De cultuurvisie heeft een duidelijke link met het horecabeleid. Cultuur en horeca versterken elkaar. Zij zorgen beiden voor verlevendiging van de binnenstad. De doelen uit de cultuurvisie moeten goed afgestemd zijn met de regelgeving in het horecabeleid.

4.6 Subsidiebeleid

Het subsidiebeleid wordt herijkt in 2021. In dit nieuwe subsidiebeleid worden inhoudelijke criteria opgenomen waar subsidie aanvragen op getoetst kunnen worden. Om een subsidie aanvraag goed te kunnen toetsen is een goede omschrijving van de maatschappelijke effecten van het betreffende beleid van belang. Om die reden zijn er maatschappelijke effecten geformuleerd voor het cultuurbeleid. Deze maatschappelijke effecten gaan we met ingang van het nieuwe subsidiebeleid gebruiken bij de beoordeling van de subsidieaanvragen.

4.7 Kerkenvisie

Momenteel wordt er gewerkt aan een kerkenvisie. In de kerkenvisie worden voorstellen gedaan over een andere functie van kerkgebouwen. Bij de totstandkoming van de cultuurvisie hebben de kerken ook aangegeven een podium te willen bieden voor cultuur in hun kerken.

4.8 Speelruimteplan – spelen met speelruimte

In dit plan staat veel achtergrondinformatie over manieren om de jongeren een eigen plek te geven waar ze activiteiten kunnen ontplooien. De actuele situatie is dat jongeren een ruimte hebben in het gebouw van ElkWelzijn aan de Meerweg. De Nederlands-Marokkaanse jongeren uit de wijk Achter de Poort maken onder meer gebruik van deze ontmoetingsruimte. Het gelijktijdig gebruik van de ruimte door diverse jongerengroepen blijkt lastig, omdat de jongerengroepen niet altijd met elkaar matchen. Voor Molukse jongeren is er sinds 2018 een particulier jongereninitiatief Kwast in het gebouw van de stichting Patasiwa Patalima.

4.9 Kansrijk opgroeien 0-12 jaar

Dit beleidsplan heeft het volgende uitgangspunt:
“Een goed begin is het halve werk”. Dit geldt ook voor de start in het leven. De eerste 12 jaar ontwikkelen kinderen zich razendsnel. In Culemborg willen we, samen met ouders en kinderen zelf, de goede voorwaarden creëren om op te groeien. Dat betekent een fijne en veilige leefomgeving om buiten te spelen, goed onderwijs, breed aanbod aan sport en cultuuractiviteiten en een luisterend oor en een helpende hand als er zorgen zijn.

Het is belangrijk dat er een goede borging is van cultuureducatie. Cultuureducatie verloopt in Culemborg via de Brede School en via Kunst Educatie Culemborg waar kinderen hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen.

4.10 Provinciaal beleid

Binnen het Coalitieakkoord van de Provincie Gelderland (2019-2022) staan ten aanzien van cultuur en erfgoed verbinden en vernieuwen centraal. De provincie wil graag dat kunst- en cultuurinstellingen een breed publiek aanspreken en nieuwe groepen bereiken. Door middel van culturele projecten en activiteiten wil de provincie graag ontmoetingen tot stand brengen in Gelderland. Speerpunt 4 uit de visie sluit aan bij het provinciale beleid.

- **Cultuur en Erfgoedpact**

Het huidige Cultuur- en Erfgoedpact loopt eind 2020 af. Op het moment van schrijven van deze visie is het nog niet duidelijk hoe de invulling van Cultuur- en Erfgoedpact 2021-2023 eruit gaat zien. De gesprekken hierover moeten nog plaatsvinden waarna er een beslissing genomen zal worden of gemeente Culemborg weer zal aansluiten.

- **Cultuurconvenant**

De provincie heeft de gemeenten en de schoolbesturen gevraagd een cultuurconvenant op te stellen met als doel afspraken over investering in cultuureducatie met elkaar vast te leggen. Met een lokaal convenant cultuur en onderwijs maken deze partijen (cultuuronderwijs, lokale culturele instellingen en lokale overheid) samen concrete afspraken over tijd, ruimte en middelen.
In een dergelijk convenant zou je ook nieuwe cultuuraanbieders kunnen opnemen die zich kunnen gaan richten op het onderwijs zoals bv. De Gelderlandfabriek, De Fransche School, de Stadswerkplaats, de Vrijstaddrukker, amateurverenigingen op het gebied van theater en muziek. Op het moment van schrijven van deze visie is hier nog geen concrete beschrijving van te geven. De mogelijkheid van het afsluiten van een cultuurconvenant zal nader onderzocht gaan worden.

4.11 Rijksbeleid

Het Rijk ontwikkelt nieuw beleid voor 2021-2024. In het document 'Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021-2024 ministerie OCW' worden de contouren hiervoor geschetst. De speerpunten hierbij zijn Verbreding (laagdrempeligheid) en Vernieuwing (ruimte voor nieuwe genres). Het Rijk zet in op een stevige basisstructuur, laagdrempelige cultuurbeleving en benadrukt het belang van het levende, ook wel immateriële erfgoed.

Foto: Heilige huisjes

5 Wat willen we bereiken? / De nieuwe cultuurvisie

De herijking van de cultuurvisie heeft geleid tot de in dit hoofdstuk beschreven **nieuwe cultuurvisie.**

De visie is samengevat in een doel en een reeks maatschappelijke effecten die we nastreven. Het doel en de maatschappelijke effecten zijn vervolgens vertaald tot vijf speerpunten waar we de komende jaren mee aan de slag gaan. De genoemde denkrichtingen binnen de speerpunten zullen in een later stadium uitgewerkt worden tot een uitvoeringsagenda.

5.1 Doel van cultuurbeleid

Het cultuurbeleid dient de volgende drie doelen:

Ontwikkeling van creativiteit en talent
De inwoners van Culemborg maken van jongs af aan kennis met kunst en cultuur en ontdekken en ontwikkelen hun talenten en creativiteit.

Vergroten van welbevinden
We staan voor een levendig en cultureel bruisend Culemborg, waar iedereen in de gelegenheid is om actief of passief deel te nemen aan het culturele leven en waar de verbindende en verrijkende waarde van cultuur bijdraagt aan het welbevinden van de inwoners.

Vergroten van de aantrekkelijkheid van Culemborg
Gemeente Culemborg wil cultuur graag proactief inzetten om bij te dragen aan de identiteit van Culemborg voor haar inwoners, bezoekers, ondernemers en de regio. Met een goede mix van culturele voorzieningen, activiteiten en evenementen willen we een brede doelgroep bedienen binnen en buiten Culemborg en de aantrekkelijkheid van onze gemeente vergroten voor bedrijven en bezoekers.

5.2 Maatschappelijke effecten

Cultuur heeft allereerst een eigen, intrinsieke waarde. Daarnaast is cultuur ook van belang voor het behalen van de maatschappelijke effecten. Zonder die intrinsieke waarde zouden de maatschappelijke effecten niet plaatsvinden. Bij de maatschappelijke effecten gaat het niet zozeer om wat cultuur is, maar om wat cultuur doet.

Wat we willen bereiken door middel van cultuur is:

- dat álle inwoners zich betrokken voelen en mee kunnen doen, ongeacht hun achtergrond
- dat inwoners flexibeler worden en het probleemoplossend vermogen wordt gestimuleerd
- dat inwoners elkaar ontmoeten
- dat inwoners hun identiteit verder kunnen ontwikkelen: wie ben ik (waar kom ik vandaan) en hoe sta ik in de wereld om me heen (relatie met burgerschap)
- dat inwoners andere culturen leren kennen en daar respect voor krijgen
- dat inwoners nieuwe talenten in zichzelf ontdekken

5.3 Basisinfrastructuur

Om het doel en de maatschappelijk effecten te kunnen bereiken is het belangrijk dat Culemborg beschikt over een goede basisinfrastructuur. Bij de basisinfrastructuur horen: voldoende fysieke plekken om cultuur te beleven (bv. theater De Fransche School, De Gelderlandfabriek, Elisabeth Weeshuismuseum, Openbare Bibliotheek, Kunst Educatie Culemborg, Brede School Culemborg),

voldoende financiële middelen (o.a. via Cultuurfonds Culemborg) en voldoende mensen die initiatieven nemen en zaken organiseren.

Foto: Lek Art

Foto: Culemborg Blues

5.4 Speerpunten voor het cultuurbeleid de komende jaren

SPEERPUNT 1 Samenwerken, afstemmen en vooruitdenken

VISIE:
Om te voorkomen dat veel losse partijen regelmatig in elkaars vaarwater zitten, gaan we werken aan betere samenwerking, afstemming en het zoeken naar mogelijkheden hoe een en ander efficiënter georganiseerd kan worden. Dit moet leiden tot een uitgelezener aanbod, voor uitgebreidere doelgroepen, meer uitwisseling tussen de verschillende culturen, voldoende beschikbare ruimtes en een samenwerking met andere sectoren zoals de zorg.
Daarnaast heeft het een grote meerwaarde voor de stad als grote projecten, zoals bv 75 jaar vrijheid, al vroegtijdig op de agenda komen en door zoveel mogelijk partijen samen aangepakt worden. Dit levert een rijker, beter afgestemd programma op.
We vinden het belangrijk om makers te ondersteunen in hun behoeftes. Naast financiële ondersteuning is er behoefte aan voldoende ruimtes. Er liggen kansen op het gebied van het koppelen van deze behoefte aan ruimtes die overdag niet benut worden.
Een 'broedplaats' waar wordt samengewerkt aan een idee en waar nieuwe ideeën ontstaan, vinden wij van groot belang. Op zo'n creatieve plek kan ook talentontwikkeling plaatsvinden door gevestigde kunstenaars te koppelen aan nieuw talent. Het zorgen voor verbinding is een van de ambities in de stadsvisie.

Denkrichtingen om te werken aan dit speerpunt:
1. Het aanstellen van een cultuurmakelaar die de spin in het web/verbinder is tussen alle partijen en die de ideeën om kan zetten in concrete acties.
2. De makelaar probeert provinciale of landelijke fondsen toegankelijk te maken.
3. De makelaar brengt vraag en aanbod bij elkaar, bv. op het gebied van behoefte aan ruimtes voor makers in relatie tot leegstaande ruimtes
4. Het instellen van een lokaal cultuurplatform dat de samenwerking/afstemming en het vooruitdenken in gezamenlijkheid kan bevorderen en uitwisseling tussen makers stimuleert.

SPEERPUNT 2 Profileren van de culturele sector

VISIE:
We vinden het belangrijk dat de cultuursector zich goed kan profileren door middel van een goede vorm van communicatie. Een goede evenementenkalender is een mooi en zichtbaar middel om in te zetten in de stad. Om tot een betere zichtbaarheid te komen van alle culturele activiteiten moet er een betere samenwerking komen tussen de huidige evenementencommunicatie en de cultuursector. Cultuurfonds Culemborg kan haar kennis over data en evenementen hierbij inzetten.

Denkrichtingen om te werken aan dit speerpunt:
1. De communicatietaak neerleggen bij een aan te stellen cultuurmakelaar
2. Het cultuurplatform laten onderzoeken wat het juiste middel is om betere zichtbaarheid van alle culturele activiteiten te bewerkstelligen
3. Beter gebruik maken van de digitale informatieborden waar evenementenaffiches op geplaatst kunnen worden
4. CFC een rol laten vervullen op het gebied van aanleveren data en activiteiten

SPEERPUNT 3	Financieel ondersteunen van een breed cultureel aanbod

VISIE:
We vinden het belangrijk om de culturele sector te ondersteunen door middel van subsidies.
Om een zo breed mogelijk cultureel aanbod te kunnen ondersteunen zijn er twee vormen van financiële ondersteuning binnen de gemeente Culemborg:

1. Subsidie vanuit de gemeente
2. Financiële ondersteuning vanuit de Stichting Cultuurfonds Culemborg

We vragen extra aandacht voor de betaling van professionals. Het is ieders verantwoordelijkheid om zoveel mogelijk de Fair Practice Code te hanteren, waarbij er sprake is van een eerlijke vergoeding voor diegenen die hiervan moeten leven.
Daarnaast hechten we waarde aan de bevordering van talentontwikkeling via CFC.

Tegelijkertijd met het herijken van de cultuurvisie wordt het subsidiebeleid herijkt. De herijking van het subsidiebeleid kan leiden tot nieuwe afspraken over de toekenning van subsidies. Hierbij zal er gekeken gaan worden naar maatschappelijke effecten. Dit kan leiden tot nieuwe afspraken binnen dit speerpunt. Ten tijde van het opstellen van deze cultuurvisie zijn de uitkomsten nog niet bekend. Om die reden gaan we in deze visie voorlopig uit van de huidige situatie.

Ad 1 Subsidie vanuit de gemeente
De gemeente geeft jaarlijks subsidie aan de grote culturele instellingen, aan de Brede School en KEC voor hun taak op het gebied van cultuureducatie en aan een aantal vaste evenementen. Op die manier is de basisinfrastructuur geborgd.

Ad 2 Financiële ondersteuning vanuit de Stichting Cultuurfonds Culemborg
In 2015 heeft de gemeente Culemborg de Stichting Cultuurfonds Culemborg opgericht en het subsidiebedrag dat de gemeente tot haar beschikking had voor het ondersteunen van culturele activiteiten overgeheveld naar deze stichting.

Cultuurfonds Culemborg is een gewaardeerd fonds in de stad door middel waarvan vele initiatieven mede tot stand gebracht worden. Het voortbestaan van Cultuurfonds Culemborg is dan ook van groot belang om cultuur te laten floreren in Culemborg. Het wordt als een positieve ontwikkeling ervaren dat deze taak is overgeheveld van gemeente naar de stichting Cultuurfonds Culemborg. De meningen vanuit de culturele sector over de werkwijze en de mogelijkheden van het fonds zijn wisselend. Cultuurfonds Culemborg kan nóg steviger verankerd worden in de Culemborgse samenleving als er gehoor gegeven wordt aan de kritische geluiden vanuit de culturele sector. Om op een goede manier uitvoering te geven aan dit speerpunt gaat de gemeente met CFC hierover in gesprek.

Denkrichtingen om te werken aan dit speerpunt:
1. Gemeente Culemborg stelt maatschappelijke effecten op waar subsidieaanvragen aan getoetst zullen worden (in samenhang met het nieuwe subsidiebeleid)
2. CFC past hun voorwaarden aan zodat er tegemoet gekomen kan worden aan de wensen om langer vooruit te kunnen programmeren, meerjarenplanningen mogelijk te maken en ruimte te houden voor het creatieve proces

SPEERPUNT 4	Cultuur van en voor iedereen

VISIE:
Met het cultuurbeleid willen we cultuur voor zoveel mogelijk mensen betekenis geven. Cultuur is van en voor iedereen. Iedereen moet in de gelegenheid gesteld worden om van cultuur te genieten. Actieve deelname aan culturele en kunstzinnige activiteiten vergroot de zelfredzaamheid van mensen, stimuleert het zelfvertrouwen en levert specifieke vaardigheden op waardoor mensen meer de regie over hun leven krijgen. Cultuur werkt hierbij als preventief middel, ondersteunt en versterkt mensen met een zorgvraag, het draagt bij aan het gevoel van welzijn, het lokt mensen op een positieve wijze uit hun huis, het levert nieuwe contacten op en vermindert mogelijk isolement. Daarnaast willen we doelgroepen die we tot nu toe niet bereikten beter bereiken.

Binnen dit speerpunt wordt er gewerkt aan:

1. Cultuur inzetten voor maatschappelijke opgaven
2. Bereiken van nieuwe doelgroepen

Ad 1: Cultuur inzetten voor maatschappelijke opgaven

- verbinden van cultuur en het sociaal domein
- inclusiviteit

Centrale vraag hierbij is: hoe kunnen we sámen nog beter uitdagende culturele ontmoetingen arrangeren voor iedereen?

Foto: Fransche School

Cultuur is een uitstekend middel dat ingezet kan worden bij diverse maatschappelijke opgaven zoals bijvoorbeeld eenzame ouderen, laaggeletterdheid, vinden van verbinding in wijken, inclusiviteit, tegengaan van polarisatie of de activiteiten binnen het Leerhuis Culemborg.

De moderne samenleving verandert steeds sneller: economisch, technologisch, en cultureel. Het is van belang dat we met die veranderingen kunnen omgaan, elkaar kunnen begrijpen, ons kunnen uiten en in openheid de samenleving van de toekomst kunnen vormgeven. Voor dit alles hebben we cultureel vermogen nodig: het vermogen om elkaar cultureel te verstaan.

Cultureel Vermogen is een kunstzinnige en procesgerichte werkwijze om een maatschappelijke opgave aan te pakken. Het biedt niet alleen een nieuwe kijk op de vorming van mensen, maar is ook een nieuw kader voor samenwerking tussen culturele organisaties, wijkteams, opbouwwerkers, onderwijs, ondernemers en overheden. Niet de vraag wat cultuur *is* staat centraal, maar wat cultuur *doet*. Daarmee verschuift de focus van cultuurproduct naar *culturele ontmoeting*.

Denkrichtingen om te werken aan dit speerpunt:

1. Pilot Cultureel Vermogen 2020-2021
2. Vervolgstappen zetten met de uitkomsten van het pilotproject

De eerste stap in dit speerpunt is het project Cultureel Vermogen waar Gemeente Culemborg als pilotgemeente aan deelneemt (2020-2021). Verschillende partijen werken met elkaar samen aan een maatschappelijke opgave, ook partijen die niet direct betrokken zijn bij die maatschappelijke opgave. Op die manier wordt er nieuwe denkkracht betrokken uit onverwachte hoeken en worden diverse opvattingen en perspectieven gecombineerd. Dit leidt tot een rijkere benadering van de opgave. Bij de benadering van de opgave staat de inbreng van cultuur centraal. Met een uitdagende culturele activiteit wordt samengewerkt aan de betreffende maatschappelijk opgave.

Het resultaat van de proeftuinen is de ervaring hoe Cultureel Vermogen inwerkt op inclusiviteit, het verbinden van cultuur en sociaal domein, het verbinden van cultuur en onderwijs, het ontwikkelen van ontmoetingsplekken en hoe educatie en participatie in elkaars verlengde kunnen liggen. Er wordt daarbij niet alleen gekeken naar praktische werkvormen, maar ook naar samenwerking, beleidsvorming en organisatie. Nadat de pilot is afgesloten bekijken we welke vervolgstappen hieruit voortvloeien.

Ad 2: Bereiken van nieuwe doelgroepen
We bereiken de jongeren en de mensen met een andere culturele achtergrond nog onvoldoende. Binnen het speerpunt ‘Cultuur van en voor iedereen’ stellen we ons ten doel om te onderzoeken waar deze groepen behoefte aan hebben ten einde te bewerkstelligen dat ook deze tot nu toe onderbelichte doelgroepen bereikt zullen worden.

- JONGEREN (12-18 jaar)

Er is te weinig aandacht en ruimte voor jongerencultuur in Culemborg. De gemeente wil graag in gesprek met jongeren om hun wensen en behoeften op het gebied van cultuur op te halen. We gaan onderzoeken of we een jongerenadviesraad in het leven kunnen roepen. In deze jongerenadviesraad zitten jongeren in de leeftijd van 12-18 jaar. We zoeken hierin naar een nauwe samenwerking met onze twee middelbare scholen KWC en Lek en Linge.

- MENSEN MET EEN ANDERE CULTURELE ACHTERGROND

Meer aandacht voor het bereiken van mensen met een andere culturele achtergrond en een betere samenwerking tussen de verschillende culturen bij culturele activiteiten

Denkrichtingen om te werken aan dit speerpunt:

1. Na vaststelling van deze cultuurvisie door de gemeenteraad zullen we in gesprek gaan met de jongeren om hun wensen op te halen zodat we de gewenste acties mee kunnen nemen in de uitvoeringsagenda.

2. Na vaststelling van deze cultuurvisie door de gemeenteraad zullen we in gesprek gaan met mensen met een andere culturele achtergrond om hun wensen op te halen zodat we de gewenste acties mee kunnen nemen in de uitvoeringsagenda.
3. De cultuurmakelaar een rol laten spelen in het bereiken van deze nieuwe doelgroepen.
4. Onderzoeken of er behoefte is aan een jongerenadviesraad

SPEERPUNT 5	Cultuureducatie

VISIE:
De huidige tijd vraagt om creatieve mensen. Creativiteit ontwikkel je op jonge leeftijd. Niet alle kinderen komen van huis uit in aanraking met kunst en cultuur. Door kinderen hier op jonge leeftijd kennis mee te laten maken, wekken we hun interesse voor kunst en cultuur. We vinden het daarom van groot belang dat al op de basisscholen aandacht wordt besteed aan cultuureducatie.

Cultuureducatie is belangrijk omdat leerlingen terwijl ze opgroeien niet alleen moeten leren over de inspirerende en creatieve uitingen van anderen, maar dit ook leren te ontdekken bij zichzelf. Bij cultuureducatie leren leerlingen dat er niet één manier is om de wereld te bekijken. Ze zien kunstenaars werken vanuit verschillende perspectieven. Leerlingen worden bij kunstvakken uitgedaagd om zelf ook op onderzoek uit te gaan en daarbij een brede blik te houden. Bij de kunstvakken wordt de creativiteit van leerlingen ontdekt en ontwikkeld. Creativiteit, flexibiliteit, een groot voorstellingsvermogen zijn belangrijk om te participeren in een samenleving die zich in een sneltreinvaart ontwikkelt en vinden wij daarom belangrijke vaardigheden.
We hechten grote waarde aan talentontwikkeling. Docenten spelen hierbij een belangrijke rol.

Gesubsidieerde cultuureducatie is in Culemborg op diverse plekken ondergebracht:
- Muziekonderwijs via Kunst Educatie Culemborg (KEC)
- Cultuureducatie via de Brede School programmering

Daarnaast wordt er cultuuronderwijs gegeven op de basisscholen en de twee voortgezet onderwijs scholen KWC en Lek en Linge (cultuurschool) en zijn er particuliere initiatieven om les te geven.

Denkrichtingen om te werken aan dit speerpunt:
We willen de cultuureducatie blijven voortzetten via:
1. Kunst Educatie Culemborg (KEC) met extra aandacht voor onderstaande punten:
- Stimuleren van samenwerking tussen partijen
- Samenwerken met middelbare scholen

2. de Brede Schoolprogrammering met extra aandacht voor onderstaande punten:
- Cultuuraanbod verder door ontwikkelen i.s.m. de scholen. Hierbij vindt er een wijziging plaats van aanbodgericht naar vraaggericht werken. Dat betekent dat er in de nieuwe opzet meer maatwerk per school geleverd zal worden.
- De gastdocenten binnen de Brede School zijn grotendeels zelfstandige docenten en komen deels uit het KEC. Er wordt vanuit de gemeente speciale aandacht gevraagd voor de regel dat de gastdocenten afkomstig zijn van Culemborgse culturele instellingen zodat de doorstroming naar de plaatselijke culturele instellingen weer gewaarborgd wordt.

3. Cultuuronderwijs op de voortgezet onderwijsscholen + jongerenadviesraad
- De middelbare scholieren volgen na hun basisschooltijd cultuuronderwijs op hun middelbare school. Om de jongeren meer te betrekken bij het cultuurbeleid in onze gemeente en een waardevolle bijdrage hieraan te kunnen leveren maken we het mogelijk voor middelbare scholieren om te participeren in een jongerenadviesraad

5.5 Corona en het effect op cultuur

De coronacrisis heeft een erg grote impact op de culturele sector. Zo ook in Culemborg. Op het moment van schrijven van deze visie is het nog niet duidelijk wat de lange termijn gevolgen voor Culemborg zullen zijn. Bij het uitwerken van deze visie tot een uitvoeringsagenda zal er gekeken moeten worden of sommige hierboven genoemde speerpunten wellicht iets anders ingevuld moeten worden naar aanleiding van de situatie op dat moment. Bovendien gaan we met een afvaardiging van cultuuraanbieders in overleg om te komen tot een plan omtrent cultuur in een coronasamenleving, ervan uitgaande dat COVID voorlopig nog niet weg zal zijn.

5.6 Uitvoeringsagenda

De hierboven genoemde speerpunten zullen, na vaststelling van de cultuurvisie door de gemeenteraad, verder uitgewerkt worden in een uitvoeringsagenda. Bij ieder speerpunt staan diverse denkrichtingen om aan de slag te gaan met het desbetreffende speerpunt opgenomen. Deze denkrichtingen zijn bewust nog niet nader uitgewerkt om ruimte te bieden aan inbreng uit het culturele veld. Ze zullen in samenspraak met het culturele veld vertaald worden in concrete acties plus financiële consequenties in een uitvoeringsagenda die vastgesteld zal worden door het college.

Foto: Lek Art

6 Bijlage 1 Geraadpleegde bronnen

Geraadpleegde beleidsplannen gemeente Culemborg

- Beleidsregels WMO jeugd
- Beleidsregels WMO 2020
- Binnenstadsvisie Culemborg – 2015
- Culemborg onder de oppervlakte. Op weg naar de stadsvisie Culemborg -2018
- Culemborg stroomt. Een toekomstbestendig (ver)gezicht - 2019
- Detailhandelsbeleid Culemborg - 2020
- Evenementenbeleid Culemborg - 2020
- Horecabeleid Culemborg – 2020
- Kansrijk opgroeien 0-12 jaar
- Kansrijk opgroeien 12-18 jaar
- Memo jeugdbeleid 2017
- Perspectief op speelruimte - Speelruimteplan
- Visie Kunst en Cultuur in Culemborg - 2014

Geraadpleegde websites:
https://iktoon.nl/

https://www.onderwijs-cultuur.nl/producten/cultuurmakelaar-papendrecht/

https://www.vnpf.nl/media/files/20141221-handreiking-cult-ondernemerschap-vng.pdf

https://www.lkca.nl/

https://www.kunstencultuur.nl/evenement/drentse-uitmaand

https://www.cultuuroost.nl/thema/talentontwikkeling/
https://www.cultuuroost.nl/thema/participatie/
https://www.cultuuroost.nl/thema/educatie/
https://www.cultuuroost.nl/thema/samenleving/

Informatie vanuit het ministerie OCW

- Cultuurbrief – Cultuur in een open samenleving – minister van Engelshoven
- Uitgangspunten Cultuurbeleid 2021-2024 – ministerie OCW

Krantenartikelen

- Huizen voor de hoofdprijs in ‘snoeppot’ Culemborg – Utrechts Nieuwsblad 27-2-2020